

ДО: ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

arh@vas.bg

С Т А Н О В И Щ Е

От адв. д-р ЕЛКА ПОРОМИНСКА
от САК, личен адв. № 1600154610

ОТНОСНО:

ПРОЕКТ ЗА РЕШЕНИЕ за допълнение на Етичния кодекс на адвоката (Приет с Решение № 324 от 08.07.2005 г. на Висшия адвокатски съвет, обн. в ДВ, бр. 60/22.07.2025 г., изм. и доп. с Решение № 724/30.0.2010 г. на ВАДвС, обн. в ДВ, бр. 43/08.06.2010 г., с Решение № 750/24.02.2023 г. на ВАДвС, обн. в ДВ, бр. 31/07.04.2024 г., и с Решение № 1581/06.02.2025 г. на ВАДвС, обн. в ДВ, бр. 14/18.02.2025 г.)

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ,

Във връзка с открита процедура за обществено обсъждане на Проект на допълнение на Етичния кодекс на адвоката, публикуван на Сайта на ВАС: <https://www.vas.bg/bg/a/otkrita-protsedura-za-obshchestveno-obszhdane-na-doplnenie-na-etichniya-kodeks-na-advokata>, представям настоящето становище, с анализ и мотиви относно част от предвидените нови разпоредби, както следва:

1. В чл.38, ал. 4 се казва:

„(4) Адвокатът изисква спазването на задълженията по този раздел и от своя персонал, младши адвокати, стажанти, сътрудници и други лица, които участват в професионалната му дейност или използват системи с изкуствен интелект от негово име.”

Предлагам редакция, като отпадне част от текста и същият се редактира така:

„(4) Адвокатът изисква спазването на задълженията по този раздел и от своя персонал, младши адвокати, стажанти, сътрудници и други лица, които подпомагат професионалната му дейност.

2. Следващият текст:

Чл. 39 (1) „Адвокатът не може да създава или използва неконтролирани автоматизирани системи, които отговарят автономно на правни въпроси на клиенти или потенциални клиенти, без ясно обозначение, че отговорите са генерирани от система с изкуствен интелект и не представляват персонализиран правен съвет, освен ако не са проверени и одобрени от адвокат.”

да се преформулира позитивно, като предлагам текста:

„При създаване или използване на автоматизирани системи (чат-ботове) за отговори на правни въпроси и комуникация с клиенти или потенциални такива, следва да има ясно обозначение, че отговорите са генерирани от система с изкуствен интелект и нямат характер на персонализиран съвет.”

3. Формулировката на чл. 40, ал. 2 има рестриктивен характер и противоречи на по-широкото формулирано в закон право на адвоката за достъп до дела, а именно – чл. 31 от Закона за адвокатурата. Не виждам причини и възможност за тази рестрикция с нормативен акт, с много по-ниска степен, издаден/приет от ВАС.

Текстът гласи: *„Чл. 40 (2) Допустими професионални цели за упражняване на правото по ал. 1 са по-специално: ...”*

Смятам, че не е възможно с посочените 9 бр. точки да се изчерпят всички възможни хипотези и сами да ограничаваме правата си.

Ето защо, мисля, за по-удачно редакцията да придобие следния вид:

„Чл. 40 (2) Допустими професионални цели за упражняване на правото по ал. 1 могат да са долуизброените, но не само:...”

4. Смятам за ненужни и изключително ограничаващи законовите права на адвокатите текстовете на ал. 3, 4 и 5 на чл. 40 (проект). Същите са в разрез с чл. 31, ЗАдв. и показват излишна предварителна нагласа от ВАДвС, по подразбиране, за злоупотреба с права от страна на адвокатите и прехвърлят доказването на самите адвокати на тяхната добросъвестност.

Ако въпреки това се приемат тези разпоредби, то моля да имате предвид следните редакционни варианти:

4.1. Чл. 40, Ал. 3, т. 2 гласи: *„набавяне на информация в интерес на трети лица или за цели, които не попадат сред допустимите професионални цели по този раздел”*

Да отпадне текстът „по този раздел”, до колкото не може изчерпателно да се изброят всички хипотези, което е отразено по-горе в т. 3 от това изложение.

Текстът да придобие следната редакция:

„т. 2. набавяне на информация в интерес на трети лица или за цели, които не попадат сред допустимите професионални цели.”

4.2. Чл. 40, Ал. 3, т. 3: *„ за получаване на лични или професионални сведения за участници в съдебни производства, когато това не служи обективно на изпълнението на конкретна професионална*

задача на адвоката или представлява злоупотреба с професионалното му положение;”, смятам че, би било добре да отпадне текстът „или представлява злоупотреба с професионалното му положение.”, да се редактира, като остане само следният текст:

„ 3. за получаване на лични или професионални сведения за участници в съдебни производства, когато това не служи обективно на изпълнението на конкретна професионална задача на адвоката.

4.3. Чл. 40, Ал. 3, т. 5: *„всяка друга цел, която представлява злоупотреба с правото на достъп или е несъвместима с достойнството, независимостта и почтеността на адвокатската професия.” , да се редактира така:*

„5. всяка друга цел, която представлява злоупотреба с правото на достъп” ,

както и да се обърне доказателствената тежест, за този, който твърди, че е налице злоупотреба с права, а не адвокатът да доказва правото си на достъп и на информация, установено със закон.

5. Чл. 40 ал.(4) *предвижда: „Адвокатът не може да осъществява масово, систематично или автоматизирано извличане на данни от съдебни дела чрез електронни системи за достъп, независимо от целта, за която се извършва, и независимо дали се осъществява лично от адвоката, чрез друго лице, действащо от негово име, за негова сметка или по негово възлагане, или чрез използване на автоматизирани софтуерни средства”. –КОЙ И КАК ЩЕ ОПРЕДЕЛИ КОЕ Е МАСОВО И СИСТЕМАТИЧНО ИЗВЛИЧАНЕ НА ДАННИ?!*

ВАДвС отново излиза извън компетенциите си и действа в нарушение на основния ни закон – Закона за адвокатурата.

Предлагам, текстът да отпадне, а ако въпреки всичко текстът бъде приет за допустим, да има следната редакция:

Чл. 40 (4) „Адвокатът не може да осъществява масово, систематично или автоматизирано извличане на данни от съдебни дела чрез електронни системи за достъп, независимо от целта, за която се извършва, и независимо дали се осъществява лично от адвоката.”

6. Чл. 40 (5) „Правото по ал. 1 се упражнява само при наличие на конкретна професионална необходимост и за допустима професионална

цел по ал. 2, добросъвестно и при спазване на задълженията на адвоката за независимост, защита на законните интереси на клиента, опазване на професионалната тайна, избягване на противоречие в интересите и защита на личните данни.”, както и

Чл.40 (6) „При упражняване на правото по ал. 1 адвокатът спазва принципа на минимална необходимост, като извлича, копира, съхранява и обработва само информацията и документите, необходими за съответната професионална цел по ал. 2.”,

тези две алинеи са повече и напълно излишни , както и посочената по-горе ал. 3 на чл. 40.

Сякаш се стремим чрез тях да докажем „колко ще сме добросъвестни” евентуално и да убедят ВСС, МП за неограничения ни достъп ни до ЕПЕП, още повече в сегашната ситуация на вече ограничаването на пълния и неконтролируем достъп до ЕПЕП, както и при наличие на достатъчния текст на чл. 41 относно поверителност на информацията – съвсем не е нужно сами да си налагаме ограничения, в противоречие със законово установената ни възможност за достъп до всички дела, с основание чл. 31 от Закона за адвокатурата.

Освен всичко, самото достъпване на дела, по които адвокатът не е упълномощен и на информацията, съдържаща се в тях не доказва автоматично настъпване на негативни последици по подразбиране за когото и да било. А ако такива евентуално настъпят, следва да се докажат от заинтересованото лице. ВАДвС следва да приеме, че евентуална злоупотреба ще бъде (рядко) изключение, а не правило. Адвокатът полага клетва и отговаря за действията си по закон.

Учтиво моля Висшият адвокатски съвет да смени подхода си и да действа като защитник на правата на всички адвокати в страната, да има доверие в тях, да не се превръща в „строг началник”, а да подходи с уважение към всички нас, така, както изискват Конституцията и Законът за адвокатурата, защото ако сами не уважаваме себе си и нямаме доверие един към друг, няма как да ни уважава обществото и органите на съдебната власт.

13.07.2026г.

С уважение:

**Elka
Boychova
Porominska**

Digitally signed
by Elka Boychova
Porominska
Date: 2026.07.13
16:40:27 +03'00'